

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 10 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Virgilijaus Grabinsko (pranešėjas) ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės L. L. kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 8 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės L. L. ieškinį atsakovams A. B., Nacionalinei žemės tarnybai prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos dėl žemės sklypo ribų paženklinimo-parodymo akto, abriso, žemės sklypo plano, pirkimo-pardavimo sandorio panaikinimo, termino atnaujinimo, trečiasis asmuo notarė Selvina Daugėlienė.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių termino administraciniam aktui apskūsti pradžią, taip pat ieškinio senaties termino skaičiavimą, proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodymų vertinimą, taip pat materialiosios teisės normų, reglamentuojančių žemės sklypo kadastrinio matavimo dokumentų teises pasekmes asmens teisėms ir pareigoms, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė teismo: pripažinti negaliojančiais 2002 m. kovo 14 d. žemės sklypo (kadastro Nr. *(duomenys neskkelbtini)*) ribų paženklinimo-parodymo aktą, 2003 m. birželio mėn. abrisą ir Žemės sklypo planą, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d.; panaikinti Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę (suteiktą asmeniniam ūkiui), žemės sklypų įregistravimo, pardavimo, nuomos Šilutės rajone“ Nr. 3810 dalį, kuria nuspręsta atsakovui A. B. parduoti 534 kv. m ploto žemės sklypo dalį, esančią 0,1900 ha ploto asmeniniam ūkiui ir namų valdai naudojamame žemės sklype (kadastro Nr. *(duomenys neskkelbtini)*), bei nurodyto įsakymo pagrindu sudarytą 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties dalį, kuria atsakovui A. B. parduota 534 kv. m ploto žemės sklypo dalis; atnaujinti praleistą dešimties metų terminą administraciniam aktui ginčyti; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovė nurodė, kad ji 2012 m. rugpjūčio 8 d. dovanojimo sutarties Nr. 4874 pagrindu nuosavybės teise valdo pastatą – prekybos patalpas, unikalus Nr. *(duomenys neskkelbtini)*, esantį adresu: *(duomenys neskkelbtini)*. Pastatas yra nesuformuotame valstybinės žemės sklype. Siekiant įsigyti nuosavybės naudojimą valstybinės žemės sklypą esamam pastatui eksploatuoti, buvo pradėtas rengti žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projektas ir 2018 m. lapkričio 20 d. jis buvo pateiktas Šilutės rajono savivaldybės administracijai suderinti, tačiau Šilutės rajono savivaldybės administracija 2018 m. gruodžio 3 d. raštu Nr. R3-(4.1.12.)-8134 „Dėl žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo projekto derinimo“ nepritarė projektui, nurodžiusi, kad ieškovės pastato dalis yra atsakovo žemės sklypo (kadastro Nr. *(duomenys neskkelbtini)*), esančio *(duomenys neskkelbtini)*, dalyje.
4. Ieškovė, atsižvelgdama į tai, pareikalavo iš Nacionalinės žemės tarnybos prie ŽŪM Šilutės skyriaus pateikti dokumentus, kurių pagrindu buvo suformuotas ir nuosavybės perleistas valstybinės žemės sklypas atsakovui ir iš 2019 m. sausio 3 d. gautų dokumentų pamatė, jog atsakovui suformuotoje valstybinės žemės dalyje stovi ieškovės nuosavybės teise turimas pastatas, o žemės sklypo dalis perleista atsakovo nuosavybės.
5. Ieškovė nurodė, kad toks žemės sklypo formavimas ir pertvarkymas negalimas, nes pažeidžiamos jos nuosavybės teisės bei teisėti interesai, o pats žemės sklypo formavimo ir pertvarkymo procesas, kurio metu buvo tikslinami ginčijamo žemės sklypo kadastro duomenys, atliktas be pastato savininko žinios, todėl pažeidžiant teisės aktų nustatytus reikalavimus.
6. Ieškovė teigė, kad ji apie savo teisių pažeidimą sužinojo tik 2019 m. sausio 3 d. gavusi Nacionalinės žemės tarnybos raštą, ieškinio senaties termino nepraleido, prašė teismo tik atnaujinti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 30 straipsnio 1 dalyje nustatytą dešimties metų terminą Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo daliai ginčyti. Terminas ieškovei turi būti atnaujintas dar ir dėl to, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos atstovai nepateikė įrodymų, jog skundžiamas Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas buvo viešai paskelbtas.
7. Atsakovas A. B. nurodė, kad, sudarant valstybinės žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutartį, buvo pateikti visi reikalingi dokumentai, Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas buvo patvirtintas neprieštaraujant nustatyti žemės sklypo plano rengimo tvarkai. Žemės sklypas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, o pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 3 straipsnio 4 dalį nekilnojamojo turto kadastrė įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikoni teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Ginčo žemės sklypas niekada nepriklausė ieškovei, iki ginčo sutarčių sudarymo jis priklausė valstybei, todėl sklypo pardavimas atsakovui ieškovės teisių nepažeidė. Atsakovas nurodė, kad ieškovė praleido tiek ABTĮ 33 straipsnio 1 dalyje nustatytą vieno mėnesio terminą kreiptis į teismą, tiek Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 1.126 straipsnio 2 dalyje nustatytą ieškinio senaties terminą. Atsakovas ieškovės reikalavimams prašė taikyti tiek ieškinio senaties terminą, tiek ABTĮ nustatytus terminus administraciniam aktui skūsti. Atsakovo teigimu, abu terminus ieškovė yra praleidusi.
8. Atsakovė Nacionalinė žemės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nurodė, kad ieškovės ginčijami dokumentai yra žemės sklypo kadastro duomenų bylos techniniai dokumentai. Atsakovo žemės sklypo plotas ir projektinės ribos yra įteisinti administraciniu aktu – Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymu, kuriuo buvo įgyvendinti įstatymai ir kiti teisės aktai, suteikiantys teisę šiam atsakovui pirkimo būdu įsigyti iš valstybės kitos paskirties žemę pagal abrisą. Be to, ieškovės reikalavimas panaikinti Klaipėdos apskrities

viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymą negali būti tenkinamas tiek dėl administracinio termino, tiek dėl ieškinio senaties termino praleidimo. Ieškinyje nenurodyta kitų ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų pagrindų, leidžiančių atnaujinti administracinio akto apskundimo terminus. Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo pagrindu buvo sudaryta 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartis, nuo kurios sudarymo momento iki ieškinio pateikimo teismui momentu yra praėję daugiau nei dešimt metų, todėl reikalavimas negali būti tenkinamas.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

9. Tauragės apylinkės teismas 2020 m. sausio 24 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies – atnaujino praleistą dešimties metų terminą administraciniam aktui ginčyti; panaikino Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo „Dėl nuosavybės teisių atkūrimo į žemę (suteiktą asmeniniam ūkiui), žemės sklypų įregistravimo, pardavimo, nuomos Šilutės rajone“ Nr. 3810 dalį, kuria atsakovui A. B. parduota 534 kv. m ploto žemės sklypo dalis, esanti 0,1900 ha ploto asmeniniam ūkiui ir namų valdai naudojamame žemės sklype (kadastro Nr. *(duomenys neskelbtini)*), bei nurodyto įsakymo pagrindu sudarytą 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutarties dalį, kuria atsakovui A. B. parduota 534 kv. m ploto žemės sklypo dalis; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą; nutraukė civilinės bylos dalį dėl pripažinimo negaliojančiais 2002 m. kovo 14 d. žemės sklypo (kadastro Nr. *(duomenys neskelbtini)*) ribų paženklavimo–parodymo akto, 2003 m. birželio mėn. abriso ir Žemės sklypo plano, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d.
10. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovė nepraleido termino administraciniam teisės aktui ginčyti, nes to negalėjo padaryti dėl objektyvių priežasčių – nežinojo apie jo egzistavimą. Nors pagal ABTĮ skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo terminas negali būti atnaujintas, jeigu nuo skundžiamo teisės akto priėmimo ar veiksmo atlikimo arba nuo įstatymo ar kito teisės akto nustatyto klausimo išsprendimo termino pasibaigimo praėjo daugiau kaip dešimt metų, išskyrus atvejus, kai įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyta nusikalstama veika, susijusi su teisės akto priėmimu, veiksmo atlikimu arba neveikimu ar vilkinimu atlikti veiksmus, tačiau, teismo nuomone, tai būtų visiškai neteisinga. Terminą neatnaujinamas šiuo atveju skatintų asmenis nesilaikyti teisės aktų reikalavimų, nes išliktų tikimybė, jog praėjus dešimčiai metų nebegalima peržiūrėti teisės pažeidimų.
11. Pirmosios instancijos teismas taip pat nusprendė, kad ieškovė nebuvo praleidusi ieškinio senaties termino valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutarčiai ginčyti. Ieškovė iki 2018 metų galėjo nevaržomai naudotis pastatu, todėl jai nekilo būtinumas išsiaiškinti jos pastatui skirto žemės sklypo ribų. Tačiau, 2018 metų pabaigoje prasidėjus bendravimo nesklaidumams tarp ieškovės ir A. B., ieškovė apie savo teisės pažeidimą sužinojo tik iš 2019 m. sausio 3 d. gautų atsakovo žemės sklypo suformavimo dokumentų, iš kurių paaiškėjo, jog atsakovo A. B. žemės sklypo ribos nustatytos pažeidžiant teisės aktų reikalavimus.
12. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad ieškovė pateikė įrodymus, jog žemės sklypas atsakovui A. B. suformuotas ir parduotas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, buvo pažeista atsakovo žemės sklypo abriso bei plano rengimo tvarka, su tuo teismo posėdyje sutiko ir Nacionalinės žemės tarnybos Šilutės skyriaus atstovas. Iš ginčo plano teismas nustatė, kad pagal jį ribos į kadastro žemėlapi įbraižytos 2003 m. liepos 1 d., tačiau jame nėra jo parengimo datos, nėra plano derinimo ir (ar) tvirtinimo datos, trūksta planą tvirtinančių atsakingų asmenų parašų, žemės sklypo ribų paženklavimo–parodymo aktas neatitinka Žemės sklypo plano, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d. ir kuris buvo parengtas šio akto ir abriso pagrindu. Teismas nustatė, kad 2002 m. kovo 14 d. dokumentuose pažymėtos ginčijamo atsakovo žemės sklypo ribos patenka į ieškovės pastato ribas, todėl akivaizdu, kad, taip suformavus A. B. žemės sklypą, ieškovei naudotis savo pastatu tampa visiškai neįmanoma. Pirmosios instancijos teismas konstatavo, kad ginčijamais dokumentais tokiu būdu suformuotas ir atsakovui parduotas gretimas valstybinės žemės sklypas pažeidžia ieškovės nuosavybės teisę į pastatą, varžo jos galimybes tinkamai naudotis nuosavybės teisės objektu pagal paskirtį bei pažeidžia jos teisėtą interesą privatizuoti suformuotą naudojamą valstybinės žemės sklypą, esantį prie šio pastato, ir todėl neteisėtai parengtų dokumentų pagrindu sudaryta ginčijama valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartis negali būti laikoma teisėta, nes ji pažeidžia ieškovės, kaip savininkės, teises į pastatą.
13. Pirmosios instancijos teismas, nutraukdamas civilinės bylos dalį dėl reikalavimų pripažinti negaliojančiais žemės sklypo ribų paženklavimo–parodymo aktą, abrisą ir žemės sklypo planą, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d., nurodė, kad prašomi panaikinti dokumentai yra grynai techninio pobūdžio, jie būtini rengiant administracinį aktą, tačiau jie jokių būdu nelaikytini savarankiškais aktais, kuriuos reikėtų nugincyti ir pripažinti negaliojančiais.
14. Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi civilinę bylą pagal ieškovės ir atsakovų apeliacinius skundus, 2020 m. birželio 8 d. sprendimu pakeitė Tauragės apylinkės teismo 2020 m. sausio 24 d. sprendimą – panaikino pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria ieškinyje tenkintas ir priteistas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, ir ieškinio reikalavimus atmetė; kitą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį paliko nepakeistą; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
15. Ieškovė apeliaciniu skundu skundė tik tą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria nutraukta kaip nenagrinėtina teisme civilinės bylos dalis dėl reikalavimų pripažinti negaliojančiais žemės sklypo ribų paženklavimo–parodymo aktą, abrisą ir žemės sklypo planą, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d. Apeliacinės instancijos teismas rėmėsi teismų praktika, kad civilinėse bylose dėl administracinių aktų, priimtų panaudojant kadastrinių matavimų metu sudarytus dokumentus, panaikinimo nėra pagrindo reikšti ir nagrinėti reikalavimų dėl kadastrinių matavimų metu sudarytų faktinio pobūdžio dokumentų (aktų, planų, schemų, abrisų ir kitokių) panaikinimo (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (toliau – ir *CPK*) 293 straipsnio 1 punktą; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. e3k-3-304-695/2019](#)). Dėl to sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovės prašomi panaikinti dokumentai yra grynai techninio pobūdžio, jie būtini rengiant administracinį aktą, tačiau nelaikytini savarankiškais aktais, kuriuos reikėtų nugincyti ir pripažinti negaliojančiais.
16. Dėl atsakovų ginčijamos pirmosios instancijos teismo sprendimo dalies, kuria atnaujinti terminai administraciniam aktui ir valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutarčiai ginčyti, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad nors teismų praktikoje pripažįstama, jog gali būti nustatomos naikinamojo termino taikymo išimtys, tačiau ieškovė neįrodė, o ir nagrinėjamoje byloje nenustatytos išimtinės aplinkybės, kurios sudarytų pagrindą konstatuoti, kad šiuo atveju dėl konstitucinio asmens lygiateisiškumo principo pažeidimo ar dėl kitų išskirtinių aplinkybių būtų neteisinga taikyti proceso teisės normose nustatytą naikinamąjį terminą. Atsižvelgdamas į tai, apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad nebuvo teisinio pagrindo atnaujinti ieškovei jos praleistą dešimties metų terminą administraciniam aktui nugincyti.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ieškovė apie 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį turėjo galimybę sužinoti nuo sutarties įregistravimo Nekilnojamojo turto registre. Jei nežinojo žemės sklypo, priskirto jai nuosavybės teise priklausančiam pastatui eksploatuoti, ribų, tai turėjo jas išsiaiškinti. Dėl to ieškovės reikalavimui pripažinti negaliojančia valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutartį buvo taikytas bendras dešimties metų ieškinio senaties terminas ir, nustatęs, kad šis buvo praleistas, nurodytas ieškinio reikalavimas atmestas.
18. Apeliacinės instancijos teismas taip pat iš byloje pateiktos formuojamo ieškovės pastatui eksploatuoti žemės sklypo schemos nustatė, kad atsakovo žemės sklypo ribos aprėpia dalį formuojamo gretimo sklypo, tačiau į ieškovei nuosavybės teise priklausančio pastato ribas nepatenka, o eina pagal pastato sieną. Dėl to nusprendė, kad ieškovės žemės sklypas dar yra tik formuojamas ir nepatvirtintas, todėl ieškovės teisės ir interesai nėra pažeisti ir ieškovei nėra kliūčių naudotis sau nuosavybės teise priklausančiu pastatu.

III. Kasacinio skundo teisiniai argumentai ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

19. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 8 d. sprendimą ir palikti galioti Tauragės apylinkės teismo 2020 m. sausio 24 d. sprendimo dalį, kuria tenkinti ieškinio reikalavimai, civilinės bylos dalį, kuri nutraukta, perduoti iš naujo nagrinėti pirmosios instancijos teismui, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 19.1. Apeliacinės instancijos teismas neteisingai taikė ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje nustatyto naikinamojo termino atnaujinimo taisykles. Formalus atsisakymas atnaujinti terminą nelaikytinas tinkamu teisės normos taikymu. Individualaus administracinio akto prieštaravimas įstatymui pripažintinas išimtimi, kuri sudaro pagrindą atnaujinti naikinamąjį terminą dėl tokio administracinio akto nuginklėjimo. Imperatyvioms įstatymo normoms prieštaraujantiems individualiam administraciniam aktui panaikinti jokie terminai, apribojantys tokių aktų naikinimą, apskritai neturėtų būti taikomi, nes, nustačius administracinio akto prieštaravimą imperatyvioms įstatymo normoms, toks administracinis aktas apskritai negalioja.
- 19.2. Apeliacinės instancijos teismas neteisingai nustatė ieškinio senaties termino pradžią, t. y. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutarties išviešinimo momentą. Ieškovė nagrinėjamu atveju gina savo nuosavybės teisę į pastatus dėl testinio savo nuosavybės teisės pažeidimo. Nagrinėjamu atveju reikšminga aplinkybė [CK 1.125 straipsnio](#) 1 dalies ir [CK 1.127 straipsnio](#) 1 dalies taikymui yra ne formalus paties sandorio išviešinimas, o dokumentų, rengtų formuojant žemės sklypą, pateikimas. Poreikis pareikalauti atsakovo žemės sklypo suformavimo dokumentų atsirado tik 2018 m. gruodžio 3 d. paaiškėjus, kad atsakovo A. B. žemės sklypo dalis patenka po ieškovei nuosavybės teise priklausančių pastatų. Pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė, kad anksčiau tokio poreikio nebuvo, nes ginčas tarp šalių kilo tik 2018 metų pabaigoje. Apskritai, tokio žemės sklypo formavimo, kad žemės sklypas patektų po kito asmens nuosavybės teise turimais pastatais, Lietuvos teisės aktai nenustato, todėl tokiam teisiniui santykiui panaikinti neturėtų būti taikomi jokie senaties terminai.
- 19.3. Nagrinėjamu atveju prašomi panaikinti techninio pobūdžio dokumentai – abrisas ir žemės sklypo planas, parengti neatliekant kadastrinių matavimų, nėra jų sudedamoji dalis ir nėra patvirtinti jokių administraciniu aktu. Ginčijami techniniai dokumentai tiesiogiai sukelia teises pasekmes, nes jais remiantis ir buvo suformuotos ginčijamos žemės sklypo ribos.
- 19.4. Apeliacinės instancijos teismas, tirdamas įrodymus dėl nekilnojamojo turto objektų padėties žemės sklype ir jų sanklotos, pažeidė proceso teisės normas dėl įrodymų vertinimo, nes nekilnojamųjų daiktų sanklotos schemą tyrė nevisapusiškai, atskirai nuo visų kitų byloje surinktų įrodymų. Apeliacinės instancijos teismas vertino ne pastato ir žemės sklypo sanklotos schemą, o formuojamo ieškovės pastatui žemės sklypo planą, kuriame nepateikta sanklotos situacija.
20. Atsiliepimu į ieškovės kasacinį skundą atsakovė Nacionalinė žemės tarnyba prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos prašo kasacinį skundą atmesti, palikti nepakeistus Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 8 d. sprendimą ir Tauragės apylinkės teismo 2020 m. sausio 24 d. sprendimą. Atsiliepinas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 20.1. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė imperatyviasias teisės normas, nustatytas ABTĮ 30 straipsnyje, kuriose aiškiai nurodyta, kad skundo padavimo terminas negali būti atnaujintas, jeigu nuo skundžiamo teisės akto priėmimo ar veiksmo atlikimo arba nuo įstatymo ar kito teisės akto nustatyto klausimo išsprendimo termino pasibaigimo praėjo daugiau kaip dešimt metų. Vadovaujantis ABTĮ 103 straipsnio 8 punktu, paaiškėjus, jog terminas skundui paduoti praleistas, pradėta nagrinėti byla privalo būti nutraukta. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-304-695/2019 patvirtinta, kad terminas administraciniam aktui apskusti negali būti atnaujintas praėjus dešimties metų terminui. Ieškovė turi prisiimti atsakomybę už savo neveikimą neįgyvendinant savo teisių ir aktyviais veiksmais neįgyjant jokių pareigų ir teisių į valstybinės žemės sklypą.
- 20.2. Ieškinio senaties termino pradžia skaičiuojama nuo sandorio išviešinimo. Žemės sklypo formavimo procesas taip pat buvo viešas, nes buvo formuojamas teritorinio planavimo dokumento žemėtvarkos projekto pagrindu ir bet koks asmuo galėjo pareikšti nesutikimus dėl patvirtintų sprendinių. Ieškovės teisės nėra pažeidžiamos, nes atsakovo žemės sklypo ribos nepatenka į ieškovei nuosavybės teise priklausančio prekybos pastato ribas.
- 20.3. Ieškovės reikalaujami pripažinti negaliojančiais dokumentai yra techninio pobūdžio ir nesukelia jokių teisiųjų pasekmių ieškovei. Šie dokumentai nėra administraciniai aktai ar sprendimai, reikalingi įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnyje. Jie yra žemės sklypo techniniai dokumentai, kurie tvirtinami administraciniu aktu ir tik tada jie įgyja juridinę galią arba ją praranda, panaikinus atitinkamą administracinį aktą. Teisines pasekmes sukelia tik Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 3810.
- 20.4. Byloje pateikti matavimų A. Vizberkio atlikti kadastriniai matavimai patvirtina, kad jokios žemės sklypo ribos neapriėmia ieškovei nuosavybės teise priklausančio pastato. Šie kadastriniai matavimai yra atlikti remiantis tiksliais matavimo priemonėmis, patvirtinti Nacionalinės žemės tarnybos Šilutės skyriaus vedėjo 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 17SK-1201-(14.17.110.) ir įregistruoti VI Registrų centre. Jeigu būtų nustatyta, kad žemės sklypo ribos apriėmia pastatą, tai tokie kadastriniai matavimai nebūtų patvirtinti Nacionalinės žemės tarnybos, o VI Registrų centras atsisakytų juos įregistruoti.
21. Atsiliepimu į ieškovės kasacinį skundą atsakovas A. B. prašo kasacinį skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepinas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 21.1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje ir ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą nėra absoliuti, nes ji neatsiejama nuo asmens pareigos įgyvendinti šią teisę laikantis įstatymų nustatytų procesinių reikalavimų, vienas iš kurių yra kreipimasis į teismą įstatymo nurodytu terminu. ABTĮ 33 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatyta, kad skundą (prašymą, pareiškimą) atsisakoma priimti, jei skundas (prašymas, pareiškinys) paduotas praleidus nustatytą skundo (prašymo, pareiškinio) padavimo terminą ir šis terminas neatnaujinamas. Pagal ABTĮ 30 straipsnio 1 dalį pareiškėjo prašymu administracinis teismas skundo (prašymo, pareiškinio) padavimo terminus gali atnaujinti, jeigu bus pripažinta, kad terminas praleistas dėl svarbios priežasties ir nėra aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose. Vienintelė įstatymų leidėjo nustatyta išimtis – nusikaltamos veikos, susijusios su ginčijamo akto priėmimu ar veiksmo atlikimu, padarymas. Naikinamasis dešimties metų terminas gali būti netaikomas tik byloje nustačius aplinkybes, kurios gali būti laikomos išimtinėmis (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. spalio 10 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. eA-4507-415/2018](#)). Pagal ABTĮ 30 straipsnio 1 dalį ir teismų praktiką, nepriklausomai nuo to, kada asmuo sužinojo apie skundžiamą aktą, naikinamasis dešimties metų terminas yra skaičiuojamas nuo akto priėmimo dienos. Teismas iš viso neturėjo pagrindo atnaujinti naikinamojo termino.
- 21.2. Sprendžiant dėl ieškinio senaties ginčyti valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį taikymo, atsakovas pažymi, kad šio sandorio ginčijimas iš esmės yra išvestinis reikalavimas, t. y. sandorių nuginklėjimo pagrindas yra administracinių aktų neteisėtumas ir tokių aktų panaikinimas. [CK 1.125 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytas bendrasis dešimties metų ieškinio senaties terminas, kurį ieškovė yra labai daug praleidusi. Ieškinio senaties termino pasibaigimas yra savarakiškas ir pakankamas pagrindas atmesti ieškinio reikalavimus. Atsakovui nuosavybės teise priklausančio ginčo žemės sklypas yra įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Pagal Nekilnojamojo turto kadastrą įstatymo 3 straipsnio 4 dalį nekilnojamojo turto kadastrą įrašyti duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie

nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka. Ginčo žemės sklypas niekada nepriklausė ieškovei, nebuvo jos nuomojamas, iki ginčo sutarčių sudarymo priklausė valstybei, todėl jo pardavimas atsakovui ieškovės teisių nepažeidė.

- 21.3. Ieškovė notariškai patvirtintoje dovanojimo sutartyje savo parašu patvirtino, kad sutinka savo lėšomis išsipirkti arba nuomoti žemės sklypą tokios kvadratinės, kokią nustatys valstybė. Šiuo veiksmu ieškovė paneigė teiginius apie tai, kad 1996 metais buvusiai pastato savininkei M. Grigionienei pagal schemą buvo suteiktas atitinkamos kvadratinės žemės plotas. Dėl to reikalauti ieškovei norimos kvadratinės sklypo, pažeidžiant atsakovo privačios žemės nuosavybę, yra neteisėta. Nustatyti ieškovei žemės sklypo plotą pagal esamą situaciją yra atitinkamų valstybės institucijų kompetencija.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teisės normų, reglamentuojančių termino administraciniam aktui apskūsti pradžią, aiškinimo ir taikymo

22. Ieškovė nagrinėjamoje byloje pareiškė dvejopo pobūdžio reikalavimus: prašė panaikinti Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. 3810 dalį, kuria nuspręsta parduoti atsakovui A. B. 534 kv. m ploto žemės sklypo dalį, ir panaikinti šio įsakymo pagrindu sudarytą valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties dalį, kuria nurodytam atsakovui parduota 534 kv. m ploto žemės sklypo dalis.
23. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nuosekliai plėtoja praktiką, kad tais atvejais, kai civilinėje byloje nagrinėjami savarankiški reikalavimai, kurių vieni yra civilinio teisinio, kiti – administracinio teisinio pobūdžio, jiems atitinkamai turi būti taikomi ieškinio senaties terminai ir administracinių bylų teisenos terminai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-533/2009](#); 2010 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-298/2010; 2012 m. birželio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-324/2012](#); 2013 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-568/2013](#)).
24. Teisėjų kolegija nurodo, kad ieškovės reikalavimas dėl valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties panaikinimo yra išvestinis, nes ši sutartis buvo sudaryta remiantis Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 3810. Taigi šio reikalavimo išsprendimas priklauso pirmiausia nuo ieškovės pareikšto reikalavimo panaikinti Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymo Nr. 3810 dalį išsprendimo. Šis ieškovės reikalavimas susijęs su administracinių teisės normų aiškinimu ir taikymu.
25. Ieškovė kasaciniame skunde teigė, kad bylą nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas pažeidė ABTĮ 30 straipsnio 1 dalį, nes tik formaliai atsisakė atnaujinti praleistą terminą administraciniam teisės aktui ginčyti. Atsakovai nurodė, kad ginčijamas Klaipėdos apskrities viršininko įsakymas priimtas 2002 m. gruodžio 19 d., todėl negalima ginčyti administracinių aktų, jei nuo jų priėmimo yra praėję daugiau kaip dešimt metų (ABTĮ 30 straipsnio 1 dalis).
26. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje daug kartų akcentuota, kad Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje ir ABTĮ 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą nėra absoliuti, nes ji neatsiejama nuo asmens pareigos įgyvendinti šią teisę laikantis įstatymų nustatytų procesinių reikalavimų, vienas iš kurių yra kreipinasis į teismą įstatymo nustatytu terminu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS⁵²⁵-575/2010; 2017 m. gruodžio 5 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-1029-1062/2017](#)). Įstatymų nustatyta tvarka apriboti skundų padavimo terminai yra susiję ir su teisinio saugumo principo įgyvendinimu, jais siekiama užtikrinti, kad asmenys, manantys, jog jų teisės buvo pažeistos, turėtų ne tik teisę jas ginti, bet ir pareigą tai daryti per protingą ir pagrįstą laiko tarpą. Asmenims negali būti suteikta galimybė neapibrėžtą laiko tarpą bet kada ginčyti priimtus administracinius aktus, nes taip atsirastų neapibrėžtumas jų pagrindu atsiradusiuose teisiniuose santykiuose, o atitinkamas teisės įgiję kiti asmenys negalėtų būti tikri dėl savo teisinės padėties (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. lapkričio 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS442-669/2011; 2019 m. liepos 24 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-507-438/2019](#)).
27. ABTĮ (nauja redakcija nuo 2016 m. liepos 1 d.) 29 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo akto paskelbimo arba individualaus akto ar pranešimo apie veiksmą (neveikimą) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos.
28. ABTĮ 30 straipsnio, reglamentuojančio praleisto termino atnaujinimo sąlygas, 1 dalyje nurodyta, kad pareiškėjo prašymu administracinis teismas skundo (prašymo) pareiškimo padavimo terminus gali atnaujinti, jeigu bus pripažinta, kad terminas praleistas dėl svarbios priežasties ir nėra aplinkybių, nurodytų šio įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 1–8 punktuose, tačiau skundo (prašymo, pareiškimo) padavimo terminas negali būti atnaujintas, jeigu nuo skundžiamo teisės akto priėmimo ar veiksmo atlikimo arba nuo įstatymo ar kito teisės akto nustatyto klausimo išsprendimo termino pasibaigimo praėjo daugiau kaip dešimt metų, išskyrus atvejus, kai įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyta nusikalstama veika, susijusi su teisės akto priėmimu, veiksmo atlikimu arba neveikimu ar vilkinimu atlikti veiksmus.
29. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pirmiau aptarto pobūdžio terminas yra ne ieškinio senaties, o procesinis teisės kreiptis į teismą terminas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-533/2009](#); 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-428/2011](#); 2013 m. lapkričio 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-568/2013](#); 2014 m. birželio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-359/2014](#); 2016 m. birželio 13 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-7-134-916/2016](#) 14 punktas). Tai reiškia, kad šių terminų taikymui, jų pradžios nustatymui netaikytinos ieškinio senaties instituto taisyklės.
30. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pasisakant dėl ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino pažymima, kad įstatymų leidėjas šioje teisės normoje *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) suteikė pirmenybę teisinių santykių stabilumui, nebeleidamas apskūsti teismui teisės akto ar veiksmo, nuo kurių priėmimo ar atlikimo praėjo daugiau nei dešimt metų. Vienintelė įstatymų leidėjo įtvirtinta išimtis – nusikalstamos veikos, susijusios su ginčijamo akto priėmimu ar veiksmo atlikimu, padarymas (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. lapkričio 16 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-808-552/2016](#); 2016 m. gruodžio 7 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-807-520/2016](#)).
31. Tai reiškia, kad ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje įstatymų leidėjas įtvirtino naikinamąjį terminą, kuriam pasibaigus negali būti atnaujinamas administracinio sprendimo apskundimo teismui terminas. Vadinas, asmeniui su skundu kreipiantis į administracinį teismą dėl administracinio sprendimo, kurio apskundimo terminas yra pasibaigęs ir negali būti pagal įstatymą atnaujintas, konstatuojamas neigiamos prielaidos kreiptis į teismą buvimas. Ši ABTĮ įtvirtinta procesinio pobūdžio aplinkybė daro negalimą teismo procesą dėl administracinio sprendimo panaikinimo ir sudaro pagrindą atsisakyti priimti skundą dėl administracinio sprendimo, nuo kurio priėmimo praėjo daugiau negu dešimt metų (33 straipsnio

2 dalies 9 punktą, taikomas kartu su ABTĮ 30 straipsnio 1 dalimi; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2020 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje [Nr. AS-194-552/2020](#)).

32. Akcentuotina, kad minėto naikinamojo termino pasibaigimą įstatymas sieja su skundžiamo teisės akto priėmimu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. liepos 24 d. nutartį administracinėje byloje [Nr. eAS-507-438/2019](#); Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#) 59 punktą).
33. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika taip pat yra suderinta su Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika ir joje nurodyta, kad ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas dešimties metų terminas yra naikinamasis, todėl yra neatnaujintinas, o ieškovai kreipęsi į teismą dėl sprendimo, kuris priimtas daugiau kaip prieš dešimt metų, panaikinimo, laikytini praleidusiais dešimties metų naikinamąjį terminą nuo skundžiamų aktų priėmimo dienos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 64 punktas).
34. Nors teismų praktikoje pripažįstama, kad gali būti nustatomos šio naikinamojo termino taikymo išimtys, tačiau nagrinėjamu atveju ieškovė nenurodė, o ir nagrinėjamoje byloje nenustatytos išimtinės aplinkybės, kurios sudarytų pagrindą konstatuoti, kad šiuo atveju dėl konstitucinio asmenų lygiateisiškumo principo pažeidimo ar dėl kitų išskirtinių aplinkybių būtų neteisėga taikyti proceso teisės normose (ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje) nustatytą naikinamąjį terminą. Tokia išvada atitinka ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamą praktiką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 61 punktas).
35. Ieškovės kasacinio skundo teiginiai, kad formalus apeliacinės instancijos teismo atsakymas atnaujinti terminą nebuvo tinkamas teisės normų taikymas, nepripažinti pagrįstais ir išsamiais. Apeliacinės instancijos teismas, vadovaudamasis tiek išsamia administracinių teismų praktika, tiek Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, tinkamai taikė ABTĮ 30 straipsnio 1 dalį ir aiškino šioje teisės normoje įtvirtintą naikinamojo terminą pasekmes, motyvuotai nusprendė, kad, tokiam terminui pasibaigus, terminas neatnaujintinas ir konstatuojamas neigiamos prielaidos kreiptis į teismą buvimas.
36. Ieškovė, reikšdama ieškinį, buvo nurodžiusi, kad žemės sklypas atsakovui A. B. buvo suformuotas ir parduotas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, tačiau neįrodinėjo, kad Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 3810 pažeidžia imperatyvias teisės normas. Tuo tarpu kasaciniame skunde ieškovė teigia, kad imperatyvioms įstatymo normoms prieštaraujančio individualaus administracinio akto panaikinimui jokie terminai, apribojantys tokių aktų naikinimą, apskritai neturėtų būti taikomi. Tokie kasacinio skundo argumentai pripažintini nepagrįstais.
37. Pagal kasacinio teismo praktiką, nustatant, ar teisės norma, kurioje nėra tiesiogiai lingvistiškai išreikšto imperatyvo, yra privalomo pobūdžio, ji turi būti aiškinama pagal bendruosius teisės normų aiškinimo metodus: turi būti atsižvelgiama į teisės normos tikslus ir uždavinius, objektą ir interesą, kurį ta teisės norma gina, taip pat tos teisės normos sisteminius ryšius su kitomis normomis ir t. t. Imperatyvioji yra tokia teisės norma, kuria siekiama apsaugoti visos visuomenės interesus, viešąją tvarką, todėl, aiškinantis normos imperatyvumą, turi būti nustatyta, ar egzistuoja viešasis interesas, kuriam užtikrinti ji skirta. Imperatyvaus teisinio reglamentavimo esmė – visuomeninių santykių dalyvių elgesio laisvės ribojimas privalomais nurodymais, siekiant viešųjų visuomenės interesų apsaugos. Imperatyviosioms teisės normoms būdingas absoliutus privalomumas, t. y. jų galiojimo ir taikymo negali pakeisti, apriboti ar panaikinti privatūs teisiųjų santykių subjektai savo susitarimu; jomis savo veikloje vadovautis ir užtikrinti jų įgyvendinimą atitinkamose viešojo administravimo srityse privalo viešieji subjektai (valstybės institucijos, pareigūnai ir kt.) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. gegužės 4 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-263/2005; 2008 m. rugsėjo 30 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-432/2008](#); 2010 m. vasario 1 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-14/2010](#); 2010 m. birželio 1 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-247/2010](#); kt.).
38. Teisėjų kolegija pažymi, kad imperatyvios teisės normos griežtai formuluoja paliepimą ir neleidžia šio paliepimo suprasti kitaip nei numatyta teisės normoje. Nagrinėjamu atveju nebuvo nurodyta, kokios imperatyvios teisės normos buvo pažeistos priimant Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymą Nr. 3810, dėl to nėra pagrindo sutikti su kasacinio skundo teiginiais, kad Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas prieštarauja imperatyvioms teisės normoms.
39. Teisėjų kolegija pažymi, kad kasacinis teismas bylos faktų netiria ([CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis), pasisako tik dėl to, ar nebuvo pažeistos proceso teisės normose įtvirtintos ir kasacinio teismo praktikoje nuosekliai plėtojamos įrodymų tyrimo ir vertinimo taisyklės (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. liepos 24 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-372/2014](#); 2015 m. balandžio 29 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-257-701/2015](#)). Kasacinis teismas, šiuo aspektu tikrindamas apskustą apeliacinės instancijos teismo nutartį, remiasi pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytomis aplinkybėmis.
40. Teisėjų kolegija, remdamasi nagrinėjamu atveju nustatytais faktais, kad ieškovė Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymą ginčijo 2019 m. sausio 21 d. pateikusi ieškinį Tauragės apylinkės teisme, t. y. praėjus daugiau nei dešimt metų nuo skundžiamo akto priėmimo, konstatuoja, kad byla nagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas pagrįstai atsižvelgė į tai, jog ABTĮ 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas dešimties metų terminas yra naikinamasis, todėl neatnaujintinas, o ieškovė kreipėsi į teismą dėl sprendimo, kuris priimtas daugiau kaip prieš dešimt metų, panaikinimo, todėl praleido dešimties metų naikinamąjį terminą nuo skundžiamo akto priėmimo dienos.

Dėl [CK 1.127 straipsnio](#), reglamentuojančio ieškinio senaties termino pradžią, aiškinimo ir taikymo

41. Šios nutarties 24 punkte minėta, kad ieškovės reikalavimas dėl valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties panaikinimo yra išvestinis, nes ši sutartis buvo sudaryta remiantis Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 3810. Tačiau kasaciniame skunde keliama klausimą dėl ieškinio senaties termino pradžios skaičiavimo teisėjų kolegija pasisako ir šiuo teisės klausimu.
42. Ieškinio senatis – tai įstatymų nustatytas laiko tarpas (terminas), per kurį asmuo gali apginti savo pažeistas teises pareikšdamas ieškinį ([CK 1.124 straipsnis](#)). Pagal [CK 1.127 straipsnio](#) 1 dalyje nustatytą reglamentavimą ieškinio senaties terminas prasideda nuo teisės į ieškinį atsiradimo dienos, t. y. nuo tos dienos, kurią asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie savo teisės pažeidimą.
43. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad ieškinio senaties termino eigos pradžia įstatymo siejama ne su teisės pažeidimu (objektyviuoju momentu), bet su asmens sužinojimu ar turėjimu sužinoti apie savo teisės pažeidimą (subjektyviuoju momentu) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-447/2008](#); 2011 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-34/2011](#); 2015 m. liepos 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-460-915/2015](#)).
44. Kadangi vidinis teisės pažeidimo suvokimas tiesiogiai susijęs su pačiu asmeniu, konkreti diena, kada asmuo sužinojo apie teisės pažeidimą, nustatoma pagal to asmens nurodymą ir savo teiginius, kada sužinojo apie teisės pažeidimą, pagrįsti ieškovas turi pateikti įrodymus ([CPK 178 straipsnis](#)). Tačiau teismas negali apsiriboti vien tik ieškovo paaiškinimu ir tais atvejais, kada atsakovas ginasi ieškinio senaties terminu, o ieškovas tvirtina, jog apie savo subjektyvinės teisės pažeidimą sužinojo ne paties pažeidimo dieną, teismas turi patikrinti, ar byloje nėra įrodymų, kad buvo priešingai ir jo nurodytas kokias nors aplinkybes reikia vertinti pagal kitų byloje esančių įrodymų visumą ([CPK 185 straipsnis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-362/2013](#)).
45. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad teismas, pripažinęs, jog ieškovas apie savo teisės pažeidimą sužinojo ne teisės pažeidimo dieną, turi

įvertinti, ar ieškovas apie teisės pažeidimą sužinojo ne vėliau nei tokioje pačioje situacijoje turėjo sužinoti apdairus ir rūpestingas asmuo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-196-421/2020](#), 64 punktas).

46. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad ieškinio senaties termino pradžios momento konkrečiu atveju nustatymas yra fakto klausimas, kurio kasacinis teismas nenagrinėja ([CPK 353 straipsnio 1 dalis](#)), tačiau, remdamasis teismų nustatytais aplinkybėmis, turinčiomis reikšmės ieškinio senaties termino pradžios nustatymui, teisės taikymo aspektu patikrina, ar byla nagrinėjė teismai teisingai taikė ir aiškino ieškinio senatį reglamentuojančias teisės normas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. liepos 1 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-342-686/2016](#), 35 punktas; 2020 m. gegužės 6 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-142-916/2020](#), 24 punktas).
47. Nagrinėjamu atveju pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad ieškovė nepraleido ieškinio senaties termino reikalavimui dėl valstybinės žemės sklypo 2003 m. birželio 13 d. pirkimo–pardavimo sutarties panaikinimo pareikšti. Apeliacinės instancijos teismas pripažino, kad ieškovė apie 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį turėjo galimybę sužinoti tiek nuo sutarties įregistravimo Nekilnojamojo turto registre, taip pat turėjo domėtis dėl žemės sklypo, priskirto jai nuosavybės teise priklausančiam pastatui, ribų. Ieškovė kasaciniame skunde nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas netyrė ir nesiaiškino subjektyvaus jos suvokimo apie teisių pažeidimą momento. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad nėra pagrindo sutikti su šiais ieškovės argumentais.
48. Ieškovė nurodė, kad apie tai, jog atsakovo A. B. žemės sklypo dalis patenka po jai nuosavybės teise priklausančiu pastatu, ji sužinojo 2018 metų pabaigoje, kilus nesutarimui su nurodytu atsakovu.
49. Byloje nustatyta, o ir pati ieškovė bylos dokumentuose nurodė, kad prekybos pastatas nuosavybės teise priklausė ieškovės motinai, kuriai 1995 m. sausio 23 d. Šilutės r. valdybos potvarkiu Nr. 21-v., „Dėl žemės sklypų suteikimo“ buvo leista įsigyti žemės sklypą prie aukciono būdu įsigyto prekybos pastato. Prekybos pastatas 2012 m. rugpjūčio 8 d. dovanojimo sutartimi nuosavybės teise perėjo ieškovei.
50. Pagal [CK 1.128](#) straipsnį prievolės asmenų pasikeitimas nepakeičia ieškinio senaties termino ir jo skaičiavimo tvarkos, jeigu įstatymai nenustato ko kita. Vadinasi, šalių pasikeitimas pagal dovanojimo sandorį neturi reikšmės sprendžiant dėl ieškinio senaties trukmės.
51. Nurodytos dovanojimo sutarties 3.4 punkte pažymėta, kad ieškovė sutiko savo lėšomis išsinuomoti ar išsipirkti iš valstybės žemės sklypą ar jo dalį, reikalingą pastatui eksploatuoti, tokios kvadratūros ir už tokią kainą, kuri įstatymo nustatyta tvarka bus nustatyta valstybės, t. y. ieškovė buvo susipažinusi su sutarties turiniu, žinojo, kokią dovaną priima, ir sutiko nurodytomis sąlygomis ją priimti.
52. Žemės sklypo formavimas yra viena iš detaliojo teritorijų planavimo procedūrų, kurios rezultatai yra registruojami Nekilnojamojo turto registre, todėl yra vieši. Be to, ieškovė, 2012 metais dovanojimo sutarties pagrindu įgydama prekybos pastatą, būdama rūpestinga, galėjo ir turėjo pasidomėti pastatui eksploatuoti reikalingo žemės sklypo riba ir jo registracija, nes pačioje dovanojimo sutartyje buvo įrašytas punktas, turėjęs sukelti ieškovei pagrįstą priežastį pasidomėti įgyjamo turto teisiniu statusu.
53. Nors ieškovė nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, nesant įrodymų, konstatavo faktą, jog ieškovė apie 2003 m. birželio 13 d. valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartį turėjo galimybę sužinoti nuo sutarties įregistravimo Nekilnojamojo turto registre, tačiau pati ieškovė, nesutikdama su tokia teismo išvada, nenurodė jokių argumentų, kurie paneigtų šią teismo išvadą. Ieškovė tiesiog teigė, kad apie savo teisės pažeidimą ji sužinojo tik gavusi 2019 m. sausio 3 d. Nacionalinės žemės tarnybos raštą; iki to laiko nei ji, nei ankstesnė pastato savininkė niekaip nebuvo informuotos apie gretimo žemės sklypo suformavimą bei jo pardavimą atsakovui A. B.
54. Teisėjų kolegija nurodo, kad asmuo pats turi rūpintis tinkamu savo teisių įgyvendinimu ir pažeistos teisės gali būti ginamos tik tada, kai asmuo elgėsi sąžiningai, apdairiai ir rūpestingai. Vien tik ieškovės teiginiai, kad jai niekas nepranešė apie gretimo žemės sklypo suformavimą, nėra pakankamas pagrindas pripažinti, kad ieškovė siekė pasirūpinti tinkamu savo teisių įgyvendinimu, taip pat nenurodė priežasčių, dėl ko ji negalėjo pasirūpinti tinkamu savo teisių įgyvendinimu per įstatyme nustatytą terminą.
55. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė ir vertino ieškinio senaties pradžios nustatymo momentą reglamentuojančias materialiosios teisės normas, pagrįstai nenustatė pagrindo atnaujinti ieškovės praleistą ieškinio senaties terminą, nenukrypo nuo šiuo klausimu formuojamos anksčiau aptartos kasacinio teismo praktikos.

Dėl žemės sklypo kadastrinio matavimo dokumentų teisinių pasekmių asmens teisėms ir pareigoms

56. Bylą nagrinėjė teismai, nutraukdami civilinės bylos dalį dėl pripažinimo negaliojančiais žemės sklypo ribų paženkinimo-parodymo akto, abriso ir žemės sklypo plano, pagal kurį ribos kadastre pažymėtos 2003 m. liepos 1 d., nurodė, kad prašomi panaikinti dokumentai yra grynai techninio pobūdžio, jie būtini rengiant administracinį aktą, tačiau jie jokių būdu nelaikytini savarankiškais aktais, kuriuos reikėtų nugincyti ir pripažinti negaliojančiais. Teisėjų kolegija pripažįsta, kad teismai tinkamai taikė [CPK 293 straipsnio 1](#) punkto nuostatas.
57. Tais atvejais, kai asmuo kreipiasi į teismą su reikalavimu, kurio patenkinimas nesukelia materialųjų teisiųjų padarinių, teismas priklausomai nuo procesinės situacijos turi arba nustatyti terminą ieškinio trūkumams pašalinti, įpareigodamas asmenį suformuluoti ieškinio dalyką, arba atsisakyti priimti tokį reikalavimą kaip nenagrinėtiną teisme ([CPK 137 straipsnio 2](#) dalies 1 punktas), arba nutraukti civilinę bylą tuo pačiu pagrindu, jeigu ji jau iškelta ([CPK 293 straipsnio 1](#) punktas).
58. Žemės sklypų kadastriniai matavimai atliekami siekiant nustatyti tikslias žemės sklypo ribas ir tikslų jo plotą, kad vėliau naudojant, vykdam statybas, perkant, parduodant ar atliekant kitus teisinius veiksmus ar sandorius nekiltų neaiškumų, nesusipratimų ir nesklandumų dėl faktiškai naudojamų žemės sklypo ribų ir žemės sklypo ploto vietovėje. Tai rodo, kad žemės sklypo kadastriniai matavimai, viena vertus, yra susiję su administracinio pobūdžio procedūrų atlikimu, antra vertus, tai yra faktinio pobūdžio veiksmai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 78 punktas).
59. Remiantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, administracinės procedūros metu, prieš priimant galutinį sprendimą, gali būti ir dažnai yra surašomas ne vienas viešojo administravimo institucijos dokumentas ir tokie dokumentai paprastai atlieka tik pagalbinį, tarpinį ar aptarnaujantį vaidmenį viešojo administravimo procedūroje, jais dažniausiai nėra įforminami baigiamieji (galutiniai) kompetentingų (įgaliotų) asmenų (pareigūnų) sprendimai tuo klausimu, dėl kurio buvo pradėta administracinė procedūra. Jais gali būti sprendžiami įvairūs procedūriniai klausimai, tiesiogiai nesusiję su asmens teisių ar pareigų atsiradimu, pasikeitimu ar išnykimu (pasibaigimu). Dėl šios priežasties šie dokumentai dažnai (tačiau jokių būdu ne visada) suinteresuotiems asmenims jokių materialinių teisiųjų pasekmių nesukelia (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. birželio 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-261-69/2011). Taigi tarpiniais administracinės procedūros dokumentais laikomi dokumentai, kuriuose paprastai nėra įforminami baigiamieji (galutiniai) kompetentingų (įgaliotų) asmenų (pareigūnų) sprendimai. Tokiais tarpiniais dokumentais gali būti ir faktinius duomenis apie kadastro objektus turintys dokumentai, kaip, pavyzdžiui, kadastrinių matavimų metu sudaromi planai, aktai ar kitokie dokumentai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 79 punktas).
60. Kadastrinių matavimų metu yra renkami faktinio pobūdžio duomenys apie kadastro objektus, atliekami kitokie faktus nustatantys veiksmai, tokie kaip objekto ribų pažymėjimas vietovėje. Šie veiksmai savo prigimtimi yra faktinio, o ne teisinio pobūdžio. Jie nenustato asmenų teisių ar pareigų, bet administracinės procedūrose gali sudaryti pagrindą priimti teisinius sprendimus, kuriais ir yra nusprendžiama dėl asmenų teisių ir pareigų. Faktinių duomenų surinkimas, fiksavimas, atvaizdavimas sudaromuose dokumentuose administracinės procedūros metu, nors ir

sudarantis pagrindą spęsti dėl asmenų teisių ir pareigų, net dokumentui ir tapus administracinio akto priedu, savarankiškai, be administracinio akto patvirtinimo ir galiojimo nenustato asmenų teisių ir pareigų. Atitinkamai tai reiškia, kad tokie aktai, iškilus ginčui dėl administraciniu aktu su priedais nustatytų teisių ir pareigų galiojimo ar apimtį, nesudaro savarankiško nagrinėjimo dalyko (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 80 punktas). Teismų praktikoje taip pat yra konstatuota, kad civilinėse bylose dėl administracinių aktų, priimtų panaudojant kadastrinių matavimų metu sudarytus dokumentus, panaikinimo nėra pagrindo reikšti ir nagrinėti reikalavimų dėl kadastrinių matavimų metu sudarytų faktinio pobūdžio dokumentų (aktų, planų, schemų, abrisų ir kitokių) panaikinimo ([CPK 293 straipsnio](#) 1 punktas) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 81 punktas).

61. Nagrinėjamu atveju ribų paženklavimo-parodymo aktas, abrisas ir žemės sklypo planas nėra administraciniai aktai ar sprendimai, reikalingi įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnyje. Jie yra žemės sklypo techniniai dokumentai, kurie tvirtinami administraciniu aktu ir tik tada jie įgyja juridinę galią arba ją praranda, panaikinus atitinkamą administracinį aktą.
62. Ginčo žemės sklypo plotas buvo patvirtintas administraciniu aktu – Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. 3810. Šio įsakymo pagrindu buvo patvirtintas žemės sklypo suformavimas ir sudaryta valstybinės žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartis. Taigi būtent šiuo įsakymu buvo įgyvendinti įstatymai ir kiti teisės aktai, suteikę atsakovui teisę įsigyti iš valstybės žemės sklypą, suprojektuotą žemėtvarkos projekte.
63. Pažymėtina, kad teisines pasekmes asmenims sukelia būtent administracinis aktas – Klaipėdos apskrities viršininko 2002 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 3810. Ieškovės ginčijami žemės sklypo formavimo dokumentai yra techninio pobūdžio, nes jie parengti formuojant žemės sklypą ir atliekant žemės sklypo teisės registraciją pagal preliminarinius kadastrinius matavimus.
64. Teismas turi priimti nagrinėti tik tokį reikalavimą dėl dokumento ar teisės akto, kuriame aiškiai suformuluotos asmenų, dėl kurių priimamas sprendimas, teisės bei pareigos ir jei asmuo mano, kad tokiu sprendimu pažeidžiamos jo teisės ir teisėti interesai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-304-695/2019](#), 82 punktas).
65. Nagrinėjamoje byloje ieškovės ginčijami žemės sklypo ribų paženklavimo-parodymo aktas, abrisas ir žemės sklypo planas, pagal kurį ribos kadastrė pažymėtos 2003 m. liepos 1 d., ieškovei jokių teisinių pasekmių nesukelia, todėl toks ieškovės reikalavimas negalėjo būti savarankiškas reikalavimo dalykas ir ginčo teisme objektas ([CPK 293 straipsnio](#) 1 punktas).

Dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodymų vertinimą ([CPK 185 straipsnis](#)), aiškinimo ir taikymo

66. Kasaciniame skunde nurodoma, kad apeliacinės instancijos teismas, tirdamas įrodymus dėl nekilnojamojo turto objektų tarpusavio padėties ir tarpusavio sanklotos, pažeidė proceso teisės normas dėl įrodymų vertinimo.
67. Kasacinis teismas įrodymų netiria ir faktų nenustato, tik patikrina, ar nustatydami faktines aplinkybes teismai nenukrypo nuo įrodymų vertinimo taisyklių ([CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-425/2011](#); 2013 m. sausio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-110/2013](#); kt.).
68. Kasacinio teismo praktika įrodymų tyrimo ir vertinimo klausimais yra išplėtotą ir nuosekli. Teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais. Įrodymų vertinimas turi būti grindžiamas įrodymų lygybės principu, laikantis nuostatos, kad visi įrodymai turi vienokią ar kitokią įrodomąją vertę ir kad nė vieno negalima nemotyvuotai atmesti ar laikyti savaesniu, išskyrus įstatyme nurodytas išimtis. Be to, vertindamas konkrečioje byloje surinktus faktinius duomenis, teismas privalo vadovautis ir teisingumo, protingumo, sąžiningumo kriterijais. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalykų konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą. Teismų išvados dėl įrodinėjimo dalyko įrodytumo turi būti logiškai pagrįstos bylos duomenimis (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. liepos 2 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-316/2010](#); 2014 m. liepos 24 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-372/2014](#); 2016 m. kovo 10 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-146-701/2016 22 punkta; 2020 m. kovo 10 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-121-313/2020](#) 39 punktą ir šiose nutartyse nurodytą kasacinio teismo praktiką; kt.).
69. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad 2002 m. kovo 14 d. žemės sklypo ribų paženklavimo-parodymo akte pažymėtos ginčijamo žemės sklypo ribos aprėpia dalį gretimo žemės sklypo, ant kurio stovi ieškovei priklausantis prekybos pastatas, ir netgi patenka į šiam žemės sklype esančio paties pastato ribas. Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą, nusprendė, kad atsakovo žemės sklypo ribos aprėpia dalį formuojamo gretimo sklypo, tačiau į ieškovei nuosavybės teise priklausančio pastato ribas nepatenka, o eina pagal pastato sieną. Kasaciniame skunde teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas neteisingai įvertino byloje pateiktus įrodymus ir nepagrįstai nustatė, kad ginčo žemės sklypo ribos nepersidengia su prekybos pastatu. Šie kasacinio skundo argumentai pripažintini teisiskai nepagrįstais.
70. Ieškovė į bylą pateikė UAB „Drava“ parengtą žemės sklypo schemą, kurioje, ieškovės teigimu, nurodyta atsakovo A. B. žemės sklypo ir ieškovės pastato persidengimo situacija. Pagal šią schemą ieškovės žemės sklypas dar yra tik formuojamas ir nepatvirtintas, schema, kurioje nubrėžtas sklypų persidengimas, atlikta tik pagal ieškovės užsakymą. UAB „Drava“ pateikta schema nėra tiksli, joje nenurodytos tikslios koordinatės, nenudomamas ir prekybos pastato persidengimo plotas, todėl negali būti pripažintina tinkamu įrodymu šioje byloje. Byloje buvo pateikti ir įvertinti matavimų A. Vizberkio atlikti koordinacinių sistemoje LKS-94 kadastriniai matavimai, kurie patvirtino, kad žemės sklypo ribos nepersidengia su prekybos pastatu. Šie kadastriniai matavimai yra atlikti tiksliais matavimo priemonėmis ir kiekvienas posūkio taškas turi savo koordinatę. Šie kadastriniai matavimai yra patvirtinti Nacionalinės žemės tarnybos Šilutės skyriaus vedėjo 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 17SK-1201-(14.17.110.) ir registruoti VĮ Registrų centre. Atsižvelgdama į tai teisėjų kolegija neturi pagrindo spęsti, kad apeliacinės instancijos teismas, pripažindamas, jog atsakovo žemės sklypo ribos nepatenka į ieškovei nuosavybės teise priklausančio prekybos pastato ribas, o eina pagal pastato sieną, pažeidė [CPK 185 straipsnio](#) nuostatas dėl įrodymų vertinimo.

Dėl bylos procesinės baigties

71. Teisėjų kolegija, apibendrindama tai, kas išdėstyta, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias termino administraciniam aktui apskųsti pradžią bei ieškinio senaties termino skaičiavimo tvarką, nepažeidė proceso teisės normų dėl įrodymų vertinimo bei nenukrypo nuo aktualios kasacinio teismo praktikos, padarė pagrįstas išvadas dėl civilinės bylos nutraukimo pagrindų, todėl kasacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo naikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 1 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo

72. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Dėl šių išlaidų priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
73. Netenkinus kasacinio skundo, kasacinį skundą padavusios ieškovės patirtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos, sprendimas atsakovo A. B. patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas. Atsakovas 2021 m. vasario 2 d. pateikė teismui prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir prašo priteisti iš ieškovės 968 Eur už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą. Šioms išlaidoms pagrįsti atsakovas pateikė 2021 m. sausio 29 d. PVM sąskaitą faktūrą ir 2021 m. sausio 31 d. mokėjimo nurodymą. Prašymas priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą pateiktas tinkamai, prašoma priteisti suma neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.14 punktuose nustatyto dydžio, todėl ji priteistina atsakovui iš ieškovės ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 6 punktas, 93 straipsnio 1 dalis, 98 straipsnis, 340 straipsnio 5 dalis).
74. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 19 d. pažymą kasacinis teismas turėjo 13,28 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu ([CPK](#) 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Netenkinus ieškovės kasacinio skundo, šių išlaidų atlyginimas į valstybės biudžetą priteistinas iš šio proceso dalyvio ([CPK](#) 96 straipsnis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. birželio 8 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti atsakovui A. B. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) iš ieškovės L. L. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 968 (devynis šimtus šešiasdešimt aštuonis) Eur kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti valstybei iš ieškovės L. L. (a. k. *(duomenys neskelbtini)*) 13,28 Eur (trylika Eur 28 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Virgilijus Grabinskas

Antanas Simniškis